

1.79

OVER ZUINIG OMGAAN MET TIJD

Marsilio Ficino groet Lorenzo de' Medici, een grootmoedig man.

Duizendmaal groet ik u, die na God mijn heil zijt. Het leek me onjuist, zodra mijn hand de pen weer kon voeren, aan iemand anders te schrijven dan aan u, mijn bijzondere beschermheer.

Waarover kan ik het beste schrijven? Stellig zou ik nu, als ge het mij toestaat, over ernstiger zaken schrijven dan vroeger; over boomgaarden en de bescheiden tamarisk te schrijven geeft niet altijd voldoening'. Wat weerhoud je nu toch, Marsilio? Wanneer hij, aan wie je van plan bent te schrijven, dit niet alleen toestaat, maar het je zelfs sinds lang in zijn brieven heeft aangeraden. Tijdens mijn ziekte, Lorenzo, heeft niets mij zo bitter gestemd als de herinnering aan tijd in ledigheid doorgebracht. Het enige dat mij troost kon verschaffen was de herinnering aan wat ik geleerd heb, ofschoon ik maar zeer weinig geleerd heb. Alleen door het goddelijke voedsel van de waarheid wordt de goddelijke geest immers verblijd, gevoed en gesterkt. Maar de onzin van beuzelarijen kan de onsterfelijke geest niet vervullen; dat vermag slechts het eeuwige en oneindige. Ik bezweer u dan, bij de eeuwige God, mijn zeer dierbare meester, met het kostbaarste goed, deze zo korte tijd, zuinig om te gaan, om later niet onnodig verkwisting en onherstelbare verspilling te hoeven berouwen. Verspilling van tijd heeft Theophrastus, toen hij tachtig was, dikwijls tot tranen gebracht en het heeft de grote Cosimo, toen hij al over de zeventig was, waar ik bij was menig zware zucht doen slaken.

Ik bid u, stel tegenover dwaze zorgen, zinloze spelletjes en onnodige activiteiten dit woord van Socrates: «Ga weg ver van hier, goddeloze vijanden, ga weg, dieven van mijn geest, vóór ik gedwongen word weg te gaan van mijzelf». Geleidelijk beroven deze u van uzelf en leiden een groot man in gevangenschap, een man geboren om te heersen. Bevrijd uzelf, bid ik u, uit deze trieste gevangenschap, zolang dat nog mogelijk is. Dat kan alleen nu; alleen nu kunt ge uw eigen meester zijn. Geloof me, het is niet verstandig om te zeggen: «Ik zal leven. » Morgen is te laat om te leven. Leef nu. Wat ik vraag, Lorenzo, is gemakkelijk. Het is niet moeilijk één uur juist en nuttig te besteden. Gebruik, bid ik u, één uur per dag goed, dat wil zeggen om de geest te voeden met de vrije studies en leef dan die korte tijd gelukkig voor uzelf. Wijd de rest van uw tijd, als u wilt, aan anderen. Want zoals ge weet, moet je dikwijls voor de anderen leven als je voor jezelf wilt leven, maar doe beide ter ere van God. Gij zijt op de eerste plaats voor God geboren en pas daarna voor uzelf en voor

anderen. Geef u zelden en beperkt over aan spelen en grappen, want God heeft u bestemd voor grotere dingen; ik weet waarover ik spreek: voor de grootste. Deze valse genoegens verdwijnen even snel als de bliksem. Op het moment dat ze verschijnen verkeren ze alweer in hun tegendeel. Maar beloof mij niet meer iets morgen te doen, want ge belooft iets wat ge niet bezit, noch weet ge of ge het ooit zult bezitten. Als ge slechts morgen eet en drinkt, zult ge dan niet binnen drie dagen dood zijn, mijn beste? Laat dat morgen vandaag sterven, laat het zo snel mogelijk sterven, opdat ge zelf niet sterft. Niets is bedrieglijker dan dat morgen. Het bedriegt alle mensen die de aarde heeft voortgebracht.

Hé, wat doet ge nu, dwaze Ficino? Immers, Lorenzo zal óf zijn wenkbrauwen fronsen óf lachen. Allebei slecht of liever: allebei goed. Ik ken immers de aard van de Medici. Uit het goede komt slechts het goede. Maar ik waarschuw in deze brief niet zozeer Lorenzo, dan wel Marsilio en andere stervelingen. Wij allen hebben ernstig te kampen met deze kwaal: «Het komt morgen wel». Wij hebben nauwelijks tegenwoordige tijd, want wij denken er zo licht over dat we bijna geen kracht hebben om erin te verblijven. Maar de toekomst is niets, niemand kan daarom de toekomst bezitten. O dwazen, o ongelukkigen. Wij stellen onze hoop op niets en wij misbruiken de schat die wij bezitten. Wij willen dat goed gebruiken, wat wij in het geheel niet bezitten. Daarom zijn wij allen ziek, tot bijna stervens toe. Wij moeten ons dus niet tot Galenus of Hippocrates richten, maar tot Aesculapius en Apollo. Ik wens u voor vandaag een goede dag toe. Als ge erop rekt het morgen goed te hebben, zult ge het nooit goed hebben.

Ik wil nu deze brief besluiten met het volgende: luister nooit naar vleiers en leen uw oor niet aan afgunstigen, die in elk huis overvloedig aanwezig zijn. De eersten trachten uw geest te verduisteren, de laatsten uw handen, uw vrienden, af te hakken. God zelf zal steeds de leugen tenietdoen, de waarheid zal Hij bewaken. Vertrouw op God alleen, Lorenzo, zoals ik dat ook doe.

Nogmaals, een goede dag!